

Kitang LUNGSURANON sa Siaton

Kamatuoran
Pagbuligay
Lungsod mauswagon

Vol. 6 No. 13

Hulyo 16-31, 2016 P6.00

Diaz midapit og mamuhunan

Nagdapit si Mayor Fritz Diaz og mga mamuhunan gikan sa Manila ug Tsina dinhi sa Siaton. Gipakita niya ang mga dapit bisitahan sa Siaton – Balanan Lake ug ang Siit Bay, Antulang Beach Resort ug Turtle Island sa Siit. Giduso usab sa mayor ang lainlaing produktong pananom ngadto sa mga posibleng mamamalit niini. Ang banagan o lobster nga makit-an lamang sa Balanan Lake mao may

dakong posibilidad nga ibaligya gawas sa nasod. Duna usay mamuhunan nga gustong motukod og planta sa enerhiya gikan sa adlaw o solar power plant sa Bondo, Siaton tungod sa kalapad sa yuta didto.

Paninkamotan ni Mayor Fritz nga matuman kining mga plano aron mapauswag ang ekonomiya sa Siaton ug mahatagan og pangabuhian ang katawhan. (*Hugpong Siaton*)

Si Mayor Fritz Diaz uban ang mga posibling mobubo og puhunan sa patigayun sa Siaton.

Bulan sa Nutrisyon gisaulog

Gisaulog sa Siaton ang Bulan sa Nutrisyon sa iyang ika-42 ka tuig diin 22 ka mga barangay, tungaan ug lainlaing ahensya sa gobyerno

ang misalmot niadtong Hulyo 26, 2016 sa Apolinario Quisay Gym.

Ang tema mao ang **padayon sa panid 3**

Komite sa SB gihan-ay

Giila na ang mangulo sa nagkalainlaing mga gimbuhaton sa bag-ong Sanguniang Bayan (SB). Kini human nahan-ay ang mga komite sa SB atol sa ilang sesyon.

Si Bise-Mayor Vincent Emil T. Arbolado mao ang mangulo mismo sa *Human Resource, Development and Civil Service* o Maayong Pagpaangay sa Nanagtrabaho sa Gobyerno.

Sa *Appropriations* o Pagtagana sa mga Pondo, si Kag. Rowel C. Gabo mao ang mangulo niini. Sa *Environment Protection, Natural Resources, and Waste Management* o Galam sa Kalikopan, Kapanguhaan, ug Pagpahimutang sa mga Sinalibay, si Kag. Edgar Ragay; o Edukasyon, Arte ug Kultura, Kag. Thelma Q. Rapada; Kabatan-onan, Dula ug Pagsumpo sa Droga, Kag. Rowel C Gabo; *Cooperatives and Livelihood* o Mga

Kooperatiba ug Pangita, Kag. Reynaldo A. Darias; *Barangay Affairs* o Kabahin sa mga Barangay, Kapt. Dioscoro C Gomez Jr.; ug *Trade, Commerce and Industry* o Negosyo, Komersyo ug Pangabuhian, Kag. Reynaldo A. Darias.

Sa *Ways and Means* o Mga Pamaagi, si Kag. Rowel C. Gabo ang mangulo. Sa *Tourism* o Turismo, Kag. Thelma Q. Rapada; *Rules* o mga Sumbanan, Kag. Miguel L. Dungog; *Labor and Industrial Relations* o Pamoo ug Maayong Relasyon sa Pagpamoo, Kag. William A. Kirit; ug *Ethics* o Tul-id nga Binuhatan, Kag. Genesa Q. Teng.

Ang komite sa *Health, Population, Social Services, Women and Family, Senior Citizens* o Maayong Panglawas, Mga Molupyo, Serbisyo sa Katilingban, Kababayenhan ug Pamilya, **padayon sa panid 2**

EDITORIAL**Maayong Panglawas****Bukhad**

Susan Monte de Ramos-Soldwisch

REHAB sa SIATON?

Gumikan sa tumang kahadlok, nagpakita na ang mga adik sa tanang kalungsuran. Mga 500 na ang misurender sa Kapulisan.

Ambot, natag-an (or natagna) ba kini nga mahitabo sa wala pa sugdi ang “Operasyon Toktok-Hangyo” ni Hepe “Bato” dela Rosa ug Pres. Duterte. Midagsa ang nilibong mga adik sa tibuok Pilipinas apan wala’y sarang nga mahimo ang gobyerno sa pagparehab kanila!

Panalagsa ra ang Sentro sa Rehab sa gobyerno/DOH ug mokabat og Php 30,000 ang magasto alang sa matag usa. Panalagsa ra usab ang mga pribadong sentro: layo dinhi, ug mga Php 60,000 ang mabayad nimo. Malisud kaayo ang atoang kahimtang.

Hinumdoman nato ang paghulagway ni Ginoong Jesus sa atoang relasyon sa Diyos. Dako uyamot ang paghigugma Niya kanato nga sama Siya sa magbalantay og panon sa karnero: kon makulangan Siya og usa, pangitaon gayud Niya ang usa hangtod nga mahiuli sa Iyahang panon.

Gihatagan ba kita sa Ginoo niining higayon sa pagpahiuli sa Iyahang mga hinigugmang “karnerong nahasalaag” sa pagkaadik? Ania nangsingabot sila. Apan masakiton sila! Nagkinahanglan nga matambalan, maamoma, maagak, matudloan aron sila mahiuli sa ilahang tarong nga pagkatawo—may kapuslanan, may dignidad, marespetohan sa ilahang pamilya og barangay, ug makasirbe pa gani sa katilingban. Kondili, molayaw lang gihapon sila o molubog lang—magkanunay nga pas-anon o problema sa lungsod. Kita nga nagpabilin sa kiliran sa Magbalantay, dili ba kita makapakita og paghigugma sa atoang “isigkakarnero”?

Atong hangyuon ang munisipyo, SB, DOH, PNP, DSWD, ang SP ug Kapitolyo nga mogahin, gikan sa ilahang gibadyet sa 2016, og kantidad aron mahiusa kini ngadto sa pagrehab sa atoang mga Siatanon nga gustong mobiya sa shabu. Mahimo kini kay kada tuig anaa’y ginahimo nga “realignment” o pagbalhin sa kwarta gikan sa usa ka proyekto ngadto sa lain kon kinahanglanon kini.

Wala man mobiya ni natulog ang Ginoo. Sa tanang takna nagahatag Siya og ideya, pamaagi, kusog ug gugma kanatong tanan. Pakigsultihan nato kini kon unsaon nato pagkinabuhi ang Iyahang paghigugma alang sa mga karnerong gusto mahiuli sa katilingban.

Kon anaa’y pagbansay aron mahimong Drug Addiction Counselor sa atoang lunsod, moapil ka? Atangi dinhi sa “Bukhad” ang mga sunod nga abiso.

Komite... gikan sa panid 1

Katigulangan sa Lungsod, gipanguluhan kini ni Kag. Thelma Q. Rapada.

Ang komite sa *Public Utilities and Franchise* o Tubig, Koryente, Drenahe ug Prangkisya, si Kag. Steve Macahig; *Market Operations and Slaughterhouse* o Palakaw sa Tiyanggi ug Ihawan, Kag. Rowel C. Gabo; *Human*

Rights, Peace and Order o Tawhanong Katungod, Kalinaw ug Kahusay, Kag. Miguel L. Dungog; *Agriculture* o Pang-uma, Kag. Reynaldo A. Darias; ug sa *Public Works* o Tukod ug Kalsada, Taytayan, Mga Kabtangan sa Katawhan si Kag. Reynaldo A. Darias.

Sa kinatibuk-an, ang Bise-Mayor maoy maglantaw sa lihok sa tanang komite.

Kitang Lungsuranon

Gimantala sa **KL Publishing**, Siaton, Neg. Or., Philippines,
Contact +63 997-582-9338 www.KitangSiatanon.com
 TIN: 420-321-172-000; Permit number: 13-0450

Publisher

Susan Monte de Ramos- Soldwisch

Editor-in-Chief

Melita “Bing” Aguilar

Copy Editor

Mirzah V. Rodriguez

Tigbalita / ManunulatGrace Arcellana
Eugene JamandronZephania Repollo
Virginia Carriaga

Paila-ila**PSINSP Varie Aninon Villanobos**

Polytechnic College) o karon NORSU, sa Dumaguete sa 2004.

Matud niya pobre kaayo ang ilang pamilya, gani ang iyahang amahan usa ka mananagat ug ang iyang inahan anaa sa panimalay. “Lisod kaayo ilabi na kung tingbagyo,” miingon siya. Apan wala gihapon siya mawad-an og paglaom ug mipadayon sa pagtuon didto sa Philippine National Police Academy. Siya ra ang bugtong Siatanon nga nilampos niadtong 2009 ug misulod sa top 52 sa 344 nga milampos. Nahuman niya ang Masters in Public Administration didto sa Ifugao State University. Karon anaa usab siya kasamtangang nagtuon sa College of Law sa Foundation University.

Mensahe niya para sa mga Siatanon mao nga likayan ug biyaan ang ilegal nga droga alang sa pagbag-o kay kini ang hinungdan nga maguba ang relasyon sa pamilya ug higala. Aduna nay mga programa ug *symposiums* batok sa droga sa mga tunghaan sa Siaton, miingon siya. Iyaha usab paningkamutan ang seminar alang sa responsableng pagdrayb ug ang paghunong sa ilegal nga sugal ug mga alingasa nga trambutso.

“Lapad pa ang luna sa pagbag-o para sa maayo nga kinabuhi ug dili rason ang kapobrehon aron molampos, maningkamot ubanan sa pag-ampo sa labaw nga makagagahum,” matud ni PSINSP Varie Villanobos, bag-ong hepe sa kapulisan sa Siaton.

Ang bag-ong hepe sa kapulisan sa Siaton lumad nga lumulupyo sa sitio Hudyo, Barangay Giligaon. Natawo niadtong Abril 1983 nakahuman siya sa elementarya sa Giliga-on Elementary School isip *valedictorian* niadtong 1996 ug sa sekundarya isip *valedictorian* usab sa Maria Macahig Memorial High School sa 2000. Nahimo usab siyang representanteng *runner athlete* sa 1996 sa Palarong Pambansa sa Luzon sa sulod sa lima ka tuig. Natapos niya ang kursong B.S. Criminology sa CVPC (Central Visayas

Pabasa

Nagbasa sa *Kitang Lungsuranon*. si Zarlen Quinol, 24, Rusel Quinol 25, ug Melane Quinol 23, mga lumolupyo sa Poblacion 4.

Bangko sa Siaton gitak-op

Ang mga otoridad sa panalapi mitak-op sa bangko sa Siaton tungod sa kaalkanse. Sa usa ka abiso ang ahensya sa gobyerno, Philippine Deposit Insurance Corp. (PDIC), miingon nga ang Monetary Board sa Bangko Sentral ng Pilipinas midili sa Rural Bank of Siaton sa pagpadayon sa ilang patigayon niadtong Hulyo 7.

Ang PDIC mipuli pagdumala sa bangko niadtong Hulyo 8 subay sa Republic Act No. 7653 o The New Central Bank Act.

Sumala sa kasayuran nga gisang-at ngadto sa PDIC sa katapusan sa 2015 ang *rural bank* gipanag-iya sa mosunod:

Emilio C. Macias II (28.35% ang bahin); Melba L. Macias (16.69 %); Caroline Ann M. Villa (12.37 %); Victoriano L. Tizon (4.81 %); and Emilio L. Macias III, Lamberto L. Macias, Erwin Michael L. Macias, Edward Marck L. Macias ug Eileen Marie M. Pinili (3.85 % kada usa). Si Eileen Marie M. Pinili ang presidente ug *chair* sa bangko.

Hangtod sa tapos sa Marso, ang Rural Bank of Siaton dunay 1,301 nga nagdeposito nga mikabat og Php46.6M ug 87.3% o Php40.7M niini na-*insure*. Ang PDIC nagpasalig sa mga nagdeposito nga “tanang deposito mabayran hangtod sa labing taas nga *insurance* nga Php500,000.”

Bulan... gikan sa panid 1

“First 1000 days ni Baby Pahalagahan para sa Malusog na Kinabukasan” ug matud ni Dr. Della Futalan sa Municipal Health Unit ang tutok sa pagsaulog mao ang unang 1000 ka adlaw sa pagsugod sa pagsamkon sa inahan sulod sa iyang sabakan.

Ang siyam ka bulan adunay 270 ka adlaw ug dugangan og 730 ka adlaw sulod sa duha ka tuig mosumada og 1000 ka adlaw. Nakita sa Nutrition Council nga dako kaayo og importansya ang pagmatuto sa unang 1000 ka adlaw sa bata kay kusog ang iyang pagtubo o pagpalambo niining panahona. Pahimangno ni Dr. Futalan nga ang pagsaulog sa Nutrition Month dili lang sa bulan sa Hulyo kon dili ang tibuok tuig o kada adlaw nutrition day aron adunay himsog nga komunidad.

Gihimo ang mga bangga sa poster, agro-fair, jingle, pagluto, ug *well baby*. Dihay libreng paniudto alang sa alang sa tanan.

Si Mayor Fritz Diaz miingon, “Akong gipaabtik ang nutrition month (kay) mao ni ang sugod sa *benchmark* para

sa sunod tuig nga kasaulogan sa nutrisyon.” Personal siyang mitampo og P70,000 aron dili maalkanse ang mga misalmot nga barangay. Matud pa niya ang tema nagpasabot nga ang mga bata patotyong ug pakan-on og insaktong pagkaon aron abtik ug dili maapektohan ang pagtuon. Nagpahibalo usab siya sa tanang magtutudlo ug mga empleyado nga sa umalabot nga kapistahan sa Siaton adunay bangga sa chess, volleyball, badminton, ug basketball.

Ang mga midaog sa lumba pagluto mao si: 1st -Genesis Gabriel Arsolo (Pob.3), 2nd- Angelou Santos (Maloh Central School), 3rd-Dolorosa Tole (BPO, Malabuhan); *Well baby*: 1st- Rhyzend Kinkito (Pob.1), 2nd- Sky Darias (Canaway), 3rd- Vanessa Claire Ragay (Napacao); Poster Making: 1st- DepEd West-1 District, 2nd-DepEd East, 3rd- DepEd West2; Jingle: 1st- Maria Macahig Memorial High School, 2nd-Siaton Science High School, 3rd-Siaton National High School; ug sa Agro-fair: 1st- Apoloy, 2nd- Sandulot, 3rd- Poblacion 1.

Tubag Lungsuranon

Unsay imong mga maayong lakang sa panimalay aron magkanunay nga himsog ang pamilya ug layo sa sakit?

Limpyo ug manghugas gyud og kamot kanunay, manabon, pagkatapos magbanyo, ug ang banyo dapat malinis gyud! Limpyo ang panimalay, himsog ang mga bata. --*Jlo Abbie*

To have a healthy body, one should get enough sleep, stay away from stress, and eat healthy food for nourishment. But aside from having a healthy and fit body, our soul should also be healthy. There should have a good and harmonious relationship with each member of the family, be it with understanding and show love for the family. (Aron mahimsog ang lawas, kinahanglan may igong tulog, palayo sa stress, ug mokaon og makahimsog nga pagkaon. Gawas nga himsog ang lawas, kinahanglan ang atong kalag himsog usab. Kinahanglan nay maayong relasyon sa kada miyembro sa panimalay, may pagsinabtanay ug gugma alang sa panimalay.) --Jimuel Sun

Limpyo kanunay sulod ug gawas sa balay. --*Gelyn Ragay Pagon*

Manlimpyo sa bakuran para walay lamok, mananom og gulay para naay mapupo ug mautan. Limpyo ang atbang sa balay, silhigan ug puluton ang plastic. Clean and green. --*Luc Gadingan Dela Cruz*

Supremo walay permiso

Personal nga gibisita ni Mayor Fritz Diaz ang Tambobo Bay ug mimando nga undangon ang paghakot ug ilegal nga balas sa lansang Supremo nga gidala ni "Elvis" niadtong Hulyo 26.

Si Bonbonon Kapt. Melchor Anque miingon nga midunggo ang lansang kagahapon nga walay gipakitang dokumento gikan sa kagamhanan. Wala na kini

makadunggo sa Mantuyop kay gibungkag na ang dunggoanan didto. Sugod kagahapon nagtambak dayon og yuta sa lapyahan sa Tambobo Bay nga maoy agian sa de karga pasulod sa lansang aron idiskarga ang 34 ka de karga nga pinong balas didto sa lansang.

Gituhoan nga si Bluegen Lampajo ang *operation manager* o pangulo, matud ni Elvis. Si Lampajo usab ang nagdumala sa pagkutkut diha sa Km.43 nga angaton sa dili pa moabot sa St. Peter. Kini may ECC No. OL-RO7-2015-0026 nga gitugot sa Environment Management Bureau ilalom sa Dept. of Environment and Natural Resources Region VII. Kauban ni Lampajo si Franklein nga taga Bonbonon sa pag-asikaso sa papel ug pakig-estorya sa otoridad matud ni Kapt. Anque, apan wala sila milampas.

Ang mga lumulupyo mismo sa Tambobo ang miadto didto sa opisina sa mayor. Mimando si Mayor Fritz nga undangon ang tanang pagkutkut sa bukid sa Siaton kay naguba na ang kinaiyahan ug nakakwarta og dako ang mga negosyante nga nagkutkot. Karong adlaw ang gihatag nga panahon pagpahawa sa Supremo sa Tambobo Bay kay ang paghakot sa balas nakaguba sa bahura ug baybayon.

Pulis Balita

Taga Malabuhan, Pob. 2 gisikop tungod sa shabu

Si Alejandro G. Palalon (naggunit sa pitaka) atol sa imbestigasyon human siya nasikop sa mga kapolisan tungod sa paghupot og shabu.

Samtang gisikop usab sa Siaton Pulis si Ramil Liscano Parcon, 37 anyos, taga Poblacion 2, niadtong Hulyo 25, alas 4:30 sa hapon. Nakuha ang gituhoang usa ka pakiti nga shabu ug Php 500.

Anaa sa watchlist o lista sa gipaniiran sa barangay si Parcon ilalom sa Tokhang Patrol Plan. Misurender siya niadtong buntag sa Hulyo 25 apil sa mga nanumpa pagbiya sa droga. Apan gisulayan siya kon nagbaligya ba gihapon og shabu ug nakita nga nagpadayon gihapon siya busa gisikop siya. Saksi sa pagsikop sila si Kapt. Adriano Macatiguib

Gisikop si Alejandro G. Palalon, alyas "Ali", sa Siaton Pulis nga giulohan ni PSINSP Varie Villanobos, hepe sa Siaton, sa alas 10:30 sa gabii, Hulyo 17, 2016 didto sa barangay Malabuhan. Nakuha ang usa ka pakiti nga gituhoang shabu ug 500 pesos. Si Palalon ikaduha sa lista sa mga gibantayan nga naghupot sa ginadiling droga sa Siaton ubos sa Oplan Tokhang. Gisaksihan ni Kapitan Godofredo Badon ang pagsikop. Anaa karon sa estasyon sa kapulisan si Palalon para sa dugang pakisusi.

Si Ramil Liscano Parcon (na glingkod sa motor), 37 anyos, taga Poblacion 2, gisikop ug nakuhaan sa gituhoang usa ka pakiti nga shabu ug Php 500.

ug Kag. Nemesco Rapon. Anaa na karon sa estasyon sa kapulisan si Parcon.

**HAPPY 7TH BIRTHDAY,
ALEKA NICOLE ENOLPE!**

Ang paghigugma ug paglaom gikan ni mama Shandy Enolpe, pamilya ug mga higala.

Gisaulog ang adlaw nga natawhan ni Aleka didto sa FTMS-ALS building, niadtong Hulyo 14, 2016. Suot niya ang asul nga sanina ni Elsa gikan sa Disney nga salidang *Frozen*.